

Arthur Rimbaud, un pinxo de pronòstic reservat

WIKIPEDIA

JOAN GARÍ

Rimbaud sempre serà Rimbaud –és a dir, un altre-. Qualsevol que, a divuit anys, haja llegit *Une saison en enfer* i després

s'haja posat a escoltar Bob Dylan sap de quina textura està feta la modernitat dels qui ja podem anomenar el segle XX "el nostre primer segle". Tot és allí: les contradiccions de la poesia que s'expressa en prosa, el vaticini des del XIX de la turbulència del segle XX, l'última innocència i la primera timidesa, el surrealisme i altres ismes que encara no tenen nom. És molt normal que Dylan anomenara Rimbaud la seua guitarra i també ho és que finalment li donaren el premi Nobel. La polèmica subsegüent entre aferrissats partidaris del guardó i radicals oponents és una altra de les escadusseres i irrelevants batalles dins gots d'aigua que ens solen regalar les xarxes socials. Si hi ha un autor del

nostre temps que haja entès Rimbaud i haja posat en pràctica l'esperit dels seus escrits aquest és el vell Zimmerman: quin sentit tindria, si no, destrossar sistemàticament un repertori genial en els directes, desenes de cançons magistrals minuciosament matxucades i oferides en forma de polpa sangonosa donant orgullosament l'esquena a un públic idiotitzat que aplaudeix el suïcidi com hauria aplaudit el contraban d'armes del jove Arthur a les fronteres d'Abissínia.

Ah, la glòria, com de dura és amb els genis! Res més oportú que Jacobo Fitz-James Stuart Martínez de Irujo, comte de Siruela, ens oferisca ara una modèlica *Obra completa bilingüe* d'Arthur Rimbaud, meticulosament traduïda per Mauro Armíño. Des del Mas Pou de Vilaür (Alt Empordà), el comte ordeix les acurades edicions d'Atalanta. D'això abans se'n deia Gauche Divine, i no cal pensar que n'hauria opinat el mateix Rimbaud. Pel que sabem

OBRA COMPLETA
ARTHUR RIMBAUD
ATALANTA
TRADUCCIÓ DE
MAURO ARMIÑO
1.624 PÀG. / 58 €

d'ell (i en aquest llibre ho tenim tot: poemes, proses, correspondència, esborranys i fins i tot anotacions dels quaderns escolars) era un pinxo de pronòstic reservat, un cul de mal seient disposat des de molt jove a deixar-se notar davant el món. Fins i tot en la fotografia de la primera comunió té la mirada ambigua de l'àngel malfic, l'esclat desafiant del xaval que només ha fet creure que se l'ha pogut domar.

Una vida meteòrica i violenta

És coneguda la seua relació amb Verlaine. Formaren una parella homosexual profundament violenta, com ha de ser l'amor autèntic. L'autor de *Poemes saturnians* va incloure el seu jove amant a l'antologia *Els poetes maleïts*, i això va encunyar una etiqueta imperible. Maleït? Quan apareix el volum, l'any 1884, Rimbaud ja fa una dècada que ha abandonat la literatura. Els seus únics interessos, llavors, eren la compra i venda de cafè, ivori, pells o armes. Era un peó del colonialisme francès a l'Àfrica, el continent que li oferia algunes de les coses sense les quals, probablement, no haguera pogut viure fins als 37 anys. En les seues paraules: "*La marche, le fardeau, le désert, l'ennui et la colère*" (*Une saison en enfer*), és a dir "la marxa, el farcell, el desert, el desfici i la colèra".

L'any 1891, mentre gestionava una factoria comercial a Addis Abeba, el càncer fa que li hagen de tallar una cama, però la gangrena ja no es pot aturar. Mor el 10 de novembre. El seu pas per la vida havia sigut com el seu pas per la literatura: meteòric, virulent, apassionat, ambicions i genial. Els seus versos són un just epitafi: "*Qu'est-ce pour nous, mon Coeur, que les nappes de sang / Et de braise, et mille meurtres, et les longs cris / de rage, sanglots de tout enfer renversant / Tout ordre...*" ("Què és per a nosaltres, Cor meu, les capes de sang / i de brasa, i mil assassinats, i els llargs crits / de ràbia, sanglots de tot infern trasbalsant / Tot ordre..."). Descanse en guerra. ♦♦

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

'Torrente 5' o 'El venut'

A la pel·lícula *Torrente 5*, a Santiago Segura se li escapen unes engrunes d'humor subtil entre tones de merda. Torrente surt de la presó i es troba amb tot el seu món ensorrat. D'entrada, Catalunya és independent. Tot seguit se'n va a rede homenatge al Fary i es troba que l'estàtua de l'extaxista cantaire del cementiri està pintada amb esprais de colors. Un dels personatges diu: "Seguro que han sido los catalanes". A més, l'acció passa durant un suposat campionat mundial de futbol en què Catalunya arriba a la final i la perd davant de l'Argentina. Bé, són conyetes que a més d'un espectador espanyol devien anar glaçant progressivament el somriure fins a emprendre-se de debò. Una sensació semblant –i salvant les distàncies, òbviament– passa amb *El venut* (traduït per Jordi Cussà i Anna Camps a Més Llibres), del poeta i novel·lista de Los Angeles Paul Beatty. El llibre, multipremiat als països de parla anglesa, explica en clau satírica la història d'una mena d'antiheroi negre frustrat perquè el seu poble ha estat absorbit per Los Angeles i ara ni tan sols no surt als mapes. Fill d'un psicòleg que feia de mitjancer entre negres, intenta, com una mena de cavaller medieval, restaurar el nom del poble, però entre altres situacions acaba posseint un esclau negre i engegant un pla per restaurar la segregació racial.

Vull ser esclau

El llibre és una crítica contínua a l'estil de vida nord-americà, però en particular al tractament de la qüestió racista. Ho fa amb molta gràcia. Arribar a la conclusió que tornar a la segregació, als Estats Units actuals, seria una bona solució és impagable. De la mateixa manera que el protagonista ha d'heure-se-les amb un personatge secundari genial com és l'antiga estrella infantil de televisió per a negres que, ja de gran, s'entossudeix a ser el seu esclau i no hi ha manera que el protagonista pugui evitar-ho. Recorda *Stico* (1985), el film de Jaime de Armiñán amb un fantàstic Fernando Fernán Gómez fent el paper de catedràtic de dret romà cansat de la seva vida i que s'ofereix com a esclau. Paul Beatty, a *El venut*, critica i es fot de la hipocresia sobre la qüestió negra amb humor, intel·ligència i molta ironia. Sens dubte, és un bon inici per a la nova editorial Més Llibres. ♦♦

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

El libro de las parábolas
PER OLOV ENQUIST
Destino

Després de l'excel·lent llibre de memòries –escrit en tercera persona– *Otra vida*, Per Olov Enquist publica *El libro de las parábolas*, en què explica la particular història d'amor que va viure el 1949, quan tenia 15 anys, i que havia promès no explicar mai a ningú.

FICCIÓ

Terroristas modernos
CRISTINA MORALES
Candaya

Narrant la conspiració del triangle, que va intentar acabar –sense sort– amb el regnat de Ferran VII el 1816, Cristina Morales mostra diversos paral·lelismes –gens forçats– amb el context actual, des de la manipulació de la premsa fins al terrorisme, la violència d'estat i la indignació dels ciutadans.

FICCIÓ

T'ho donaré tot
SÍLVIA TARRAGÓ
Columna

El pols de les primeres dècades del segle XX, emmarcat en una Barcelona cosmopolita, capdavantera i bohèmia, corre en paral·lel a les vivències dels personatges de *T'ho donaré tot*, de Sílvia Tarragó. L'escriptora barcelonina va publicar la seva primera novel·la per a adults, *Temps de llum*, el 2016.